Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de vergadering van 15 juni 2021

Portefeuille

Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit (40)

Agendapunt

<*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het ter vaststelling voorleggen aan de raad van het beleidskader Ruimte voor de Voetganger

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. **Kennis te nemen van het beleidskader Ruimte voor de Voetganger, inclusief wijzigingen na inspraak en consultatie en de bijbehorende nota van beantwoording.**
   De belangrijkste wijzigingen na inspraak zijn te vinden in paragraaf 3.5:
   - Expliciet onderscheid tussen herinrichtingen en andere momenten waarop de norm mogelijk niet gehaald wordt
   - De zin "*200 cm vrije doorloopruimte is overal de ondergrens bij het (opnieuw) vergunnen van objecten, terrassen, uitstallingen, etc.*" die elders in het kader al stond, is herhaald.
   - Er is tekst toegevoegd over mogelijkheid om af te wijken van de minimumnorm bij aanleg van geveltuinen.

2. **In te stemmen met het voorleggen van het beleidskader Ruimte voor de Voetganger aan de gemeenteraad voor besluitvorming, waarvan de belangrijkste punten zijn:**
   - Conform de Visie Openbare Ruimte (2017) en de Agenda Amsterdam Autoluw (2020) staat de voetganger in Amsterdam op één.
   - Met het Beleidskader Ruimte voor de Voetganger worden normen vastgesteld voor de minimale vrije doorloopruimte die de voetganger nodig heeft. Conform een aangenomen amendement bij de Agenda Amsterdam Autoluw (2020) streven we naar minimaal 2,00 meter vrije doorloopruimte.
   - Dit beleidskader wordt toegepast bij het herinrichten van straten en het plaatsen en vergunnen van objecten, waaronder terrassen en winkeluitstallingen.
   - Dit leidt er toe dat bij het (opnieuw) vergunnen van terrassen méér vrije doorloop ruimte voor de voetganger vrijgehouden moet worden (2,00 meter i.p.v. de huidige 1,50 of 1,00 meter), wat op termijn leidt tot het verkleinen van bestaande terrassen (zie ook Ad 3).

3. **In te stemmen met de uitwerking van de vergunningverlening voor terrassen en de regels voor winkeluitstallingen op basis van dit kader. Waarbij we bestaande vergunde terrassen en uitstallingen tot en met 2026 ongemoeid laten, zolang er geen sprake is van een herinrichting.**

Reden spoed

n.v.t

Kernboodschap

Amsterdam maakt ruimte voor lopen. Door het bestuurlijk vastleggen van normen voor minimale vrije doorloopruimte waarborgt Amsterdam de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de stad voor iedereen.

Bestuurlijke achtergrond

Het is noodzakelijk om de richtlijn voor minimaal benodigde ruimte voor de voetganger bestuurlijk vast te stellen. Hierdoor kan de richtlijn ten grondslag gelegd worden aan het vergunnen van terrassen, winkeluitstallingen en andere objecten van derden in de openbare ruimte.

Om de richtlijnen vast te stellen, hebben we bijgevoegd concept "Beleidskader Ruimte voor de Voetganger" opgesteld op basis van de al bestaande ambtelijke Leidraad Voetgangersruimte die in 2018 is opgenomen in de Leidraad CVC.

Eerder is in de Integrale uitvoeringsagenda van het college opgenomen: Maatregel 9.8, Vaststellen leidraad voetgangersruimte en beleid doorloopruimte bij terrassen in Centrum.

Het beleidskader 'Ruimte voor de voetganger' is ook aangekondigd in de Agenda Amsterdam Autoluw (2020) als maatregel om de situatie van de voetganger in Amsterdam te verbeteren. Bij de Agenda Amsterdam Autoluw is tevens een amendement van de leden Ernsting, N.T. Bakker en Boutkan aangenomen getiteld "Doorloopruimte 2 meter norm": *"In de Agenda Autoluw op blz. 36 onder maatregel 8 "minimaal 1,80 meter" te wijzigen in "zoveel mogelijk 2 meter of meer"*

Dit amendement heeft ook z'n doorwerking op het Beleidskader Ruimte voor de Voetganger gehad.

Het beleidskader is vrijgegeven voor inspraak in februari 2021

Bestuurlijke prioriteit

Niet van toepassing

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, onder a, van de Gemeentewet
Het college is bevoegd om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren.

Onderbouwing besluit

Ad 1) Kennis te nemen van het beleidskader Ruimte voor de Voetganger, inclusief wijzigingen na inspraak en consultatie en de bijbehorende nota van beantwoording
Het kader is vrijgegeven voor inspraak op 17 februari 2020, dus vóór de eerste intelligente lockdown. We hebben de inspraak na het instellen van de lockdown verlengd tot 17 april, maar daarna behandeling uitgesteld en daarover de raad geïnformeerd.
Op het concept beleidskader hebben we 133 inspraakreacties ontvangen en adviezen van elk van de 7 stadsdelen.

Bewoners vinden het kader niet ambitieus genoeg; ondernemers maken zich zorgen over de gevolgen van het kader voor hun terrassen en daarmee hun omzet en hun voortbestaan. Ondernemers hebben in groten getale gereageerd (~90 reacties). Veel insprekers vragen om het beleidskader te vertalen naar concrete uitvoeringsstappen.

Ad 2) In te stemmen met het voorleggen van het beleidskader Ruimte voor de Voetganger aan de gemeenteraad voor besluitvorming met bijbehorende raadsbrief.
Het beleidskader 'Ruimte voor de voetganger' bevat normen voor de benodigde vrije doorloopruimte voor voetgangers. Het beleidskader formaliseert daarmee de normen uit de bestaande 'Leidraad Voetgangersruimte' die onderdeel uitmaakt van de Leidraad CVC. Nadat het beleidskader is vastgesteld door de raad dient dit ook als basis voor het verlenen of weigeren van vergunningen voor het plaatsen van straatmeubilair en bouwwerken/objecten op het trottoir (terrassen, nutskasten, mupi's, winkeluitstallingen, bloembakken, geveltuinen, etc.). De regels die de stadsdelen op dat vlak nu hanteren, waarbij veelal 1,50 meter vrije doorloop wordt aangehouden en bij uitzondering ook 1,00 meter, komen daarmee te vervallen.

We stellen deze normen bestuurlijk vast, in tegenstelling tot normen voor breedte van bijvoorbeeld fietspaden. Dit is nodig omdat de vrije ruimte op het trottoir niet alleen in de ontwerpfase beschermd moet worden maar juist ook in de gebruiksfase, wanneer er in de loop van de tijd steeds meer objecten vergund / geplaatst worden. Hiermee is de ruimte voor de voetganger kwetsbaarder dan ruimte voor fiets, auto of OV: niemand plaatst een terras, een nutskast of een container op het fietspad. Dit beleidskader moet kortom voorkomen dat de vrije ruimte die tijdens de ontwerpfase gecreëerd wordt voor de voetganger in de jaren daarna wordt volgezet met vergunde objecten.

Het beleidskader stelt ten aanzien van objecten/obstakels op het trottoir het volgende: *"(..) Daarbij geldt dat de norm per straattype de gewenste minima voorschrijft, maar dat 200 cm vrije doorloopruimte overal de ondergrens is bij het (opnieuw) vergunnen van objecten, terrassen, uitstallingen, etc."* Dit is in lijn met de wens van de raad om zo veel mogelijk te streven naar 2,00 meter doorloopruimte (amendement Agenda Amsterdam Autoluw) en leidt ertoe dat veel bestaande terrassen op termijn 0,5 meter smaller moeten worden. Het gevolg daarvan is dat er ook terrassen zullen verdwijnen, omdat bij 2,00 meter vrije doorloop te weinig ruimte overblijft voor een terras op het trottoir en er geen andere mogelijkheden zijn om bijvoorbeeld verkeersstromen samen te voegen. Zie verder AD3.

Het parkeren van fietsen is een belangrijk aandachtspunt om de vrije voetgangersruimte te borgen. Vanuit Programma Fiets is de afgelopen jaren ingezet op het verbeteren van de stallingsmogelijkheden (zowel op straat als inpandig), om de overlast van fietsen op het trottoir te verminderen. Op verschillende locaties is in het verlengde daarvan een gebiedsverbod afgegeven voor fietsparkeren buiten de voorzieningen.

Vanuit Programma Autoluw wordt de komende jaren nog meer ruimte gemaakt om autoparkeren om te vormen naar fietsparkeren, zodat de druk van geparkeerde fietsen op de voetgangersruimte afneemt. Het Beleidskader Ruimte voor de Voetganger zal mede gaan dienen als onderbouwing voor deze aanpak. Het vaststellen van dit beleidskader is ook een voorwaarde voor concrete invulling van maatregel 8 van de Agenda Autoluw (Voetgangersvoorzieningen verbeteren op basis van het beleidskader Ruimte voor de Voetganger).

In bijgevoegde raadsbrief is een toelichting opgenomen op de gemaakte keuzes, waarbij ook de relatie met de coronacrisis, de anderhalvemetermaatschappij en de tijdelijke maatregelen in de openbare ruimte geduid wordt. In de raadsbrief is ook aangegeven hoe het beleidskader geïmplementeerd wordt ten aanzien van de terrasvergunningen (zie Ad 3).

Ad 3) In te stemmen met de uitwerking van de vergunningverlening voor terrassen en de regels voor winkeluitstallingen, waarbij we bestaande vergunde terrassen en winkeluitstallingen tot en met 2026 ongemoeid laten zolang er geen sprake is van een herinrichting.

Beleidskader Ruimte voor de voetganger schrijft het volgende voor ten aanzien van de minimale doorloopruimte:

- **De absolute ondergrens voor vrije doorloopruimte op alle trottoirs is 180cm.** Die 180 cm is geen luxe, maar een harde ondergrens. Omdat voetgangers 10-20 cm afstand houden tot gevels, stoepranden en obstakels, is 180 cm eigenlijk maar net genoeg voor twee 'standaard' voetgangers die elkaar tegenkomen en 30 cm afstand tot elkaar willen houden.

- **We streven overal naar een vrije doorloopruimte van 200 cm of meer, ook in rustige straten.**
  Daarom geldt dat 200 cm vrije doorloopruimte overal de ondergrens is bij het (opnieuw) vergunnen van objecten, terrassen, uitstallingen, etc.

- **Afhankelijk van de drukte is méér ruimte voor de voetganger gewenst.**
  Vanaf het gewenste minimum van 200 cm wordt de wensmaat verder bepaald door het (verwachte) maximum aantal voetgangers per minuut. Hoe hoger de piek, hoe meer ruimte gewenst is. Het beleidskader bevat een tabel met de gewenste breedtes afhankelijk van het aantal voetgangers per minuut.

Dit betekent dat bij integrale herinrichtingen uitgegaan wordt van de gewenste maten (1,80m vrije doorloop als ondergrens in zeer smalle profielen, 3,60m (of meer) als wensmaat voor zeer drukke voetgangersroutes). Naar aanleiding van de inspraakreacties en vanwege de grote impact die deze maatvoering kan hebben op bestaande terrassen en winkeluitstallingen stellen we voor om bij vergunningverlening standaard uit te gaan van het minimum van 2 meter vrije doorloopruimte. Enerzijds beperken we hiermee enigszins de impact op ondernemers, door bij vergunningverlening op drukke routes niet standaard uit te gaan van 3,60m vrije doorloop, daar waar dat nu veelal 1,50m is. Anderzijds maakt dit het beleid eenvoudiger uitvoerbaar: er hoeft niet overal maatwerk toegepast te worden op basis van de voetgangersdrukte, 2,00m is het uitgangspunt bij vergunningverlening.

Maatwerk is uiteraard wel mogelijk, zoals dat ook nu al gebeurt op stadsdeelniveau in de vorm van terrassenplannen. Daarbij kunnen de gewenste doorloopruimtes uit het beleidskader Ruimte voor de voetganger, gekoppeld aan het aantal voetgangers per minuut, als basis fungeren. Bij integrale herinrichting van straten dient altijd een terrassenplan gemaakt te worden, waarbij de gewenste doorloopruimtes uit het beleidskader Ruimte voor de voetganger het uitgangspunt zijn. Op drukke voetgangersroutes leidt dat er dus toe dat bij terrassen méér dan de minimale 2,00 meter doorloopruimte gehanteerd dient te worden.

Portefeuille Gemeente Amsterdam

Agendapunt College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de vergadering van <datum>

Om te voorkomen dat we bestaande vergunningen moeten 'openbreken', en om ondernemers de tijd te geven zich te herstellen na de coronacrisis, wordt voorgesteld om per 1 januari 2022 gesplitste vergunningen uit te geven voor terrassen: met de bestaande doorloopruimte (veelal 1,50m) t/m 31 december 2026 en 2,00m vrije doorloopruimte vanaf 1 januari 2027. Terrasvergunningen kennen namelijk een looptijd van maximaal 5 jaar. Ook gevelbanken en winkeluitstallingen moeten dan per 1 januari 2027 een minimale doorloopruimte van 2,00 meter vrijhouden. Dat betekent dat er straten zijn waar op termijn de mogelijkheid voor een gevelbank of winkeluitstalling verdwijnt.

Participatie

Participatie heeft plaatsgevonden door het voorgenomen beleid 8 weken ter inzage te leggen. Er zijn 133 inspraakreacties ontvangen. Over het beleidskader is advies ontvangen van alle stadsdelen.

Tevens is in verschillende contacten met belangengroepen voor de voetganger en toegankelijkheid (Voetgangersvereniging, Clientenbelang) gesproken over het beleidskader. Aan het begin van de inspraakperiode is ook gesproken met Amsterdam City en KHN Amsterdam.

Financiële onderbouwing

Financiële onderbouwing: <**Nee**> *(indien Ja, vul dan het investeringsvoorstel en/of de financiële tabel in, in samenwerking met je financieel adviseur)*

Consequenties gedekt? <**Ja**>

Overige toelichting:
<vrije tekst>

Conclusie:
<vrije tekst>

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst
Publicatie op de gemeentelijke website

Buiten de gemeente

Moet het besluit bekendgemaakt worden in het Gemeenteblad of de Staatscourant? Zie dan voor meer informatie de instructiepagina op intranet. Elk bekend te maken besluiten moet als bijlage bij de voordracht worden gevoegd. >

Documenten

Registratienr.	**Naam**
<*automatisch*>	1. NvB anoniem - versie 2juni2021-[redacted]
	2. Beleidskader Ruimte voor voetganger_20210528

Portefeuille Gemeente Amsterdam

Agendapunt College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de vergadering van <datum>

	3. 20210602 Raadsbrief toelichting beleidskader ruimte voor de voetganger

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

[redacted]

Besluit college van burgemeester en wethouders

<*automatisch, na afloop vergadering*>